

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
15.10.2012 № 491	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2012 р. за № 2146/22458

Про затвердження Методики оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм

Відповідно до пункту 29 [Порядку розроблення та виконання державних цільових програм](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 року № 106, та з метою встановлення єдиного порядку оцінки ефективності реалізації завдань і заходів, що включені до регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм, визначення їх пріоритетності при формуванні переліку програм, підвищення результативності використання бюджетних коштів **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити [Методику оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних \(загальнодержавних\) цільових екологічних програм](#), що додається.
2. Департаменту стратегічного та бюджетного планування (Ярова Є.В.) забезпечити: подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України; розміщення Методики на офіційному веб-сайті Мінприроди України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра - керівника апарату Д.Д. Мормуля.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр	Е.А. Ставицький
ПОГОДЖЕНО: Виконуючий обов'язки Міністра надзвичайних ситуацій України	В.П. Бут

Голова Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва	М.Ю. Бродський

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України 15.10.2012 № 491
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2012 р. за № 2146/22458

МЕТОДИКА

оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм

I. Загальні положення

1.1. Ця Методика визначає основні засади та вимоги щодо оцінки ефективності реалізації завдань і заходів, що включені до регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм, державним замовником яких є Мінприроди України.

1.2. Методику розроблено з метою здійснення оцінки екологічної та економічної ефективності виконання програм, які містять завдання і заходи з охорони навколишнього природного середовища, визначення кількісних і якісних показників (індикаторів) ефективності окремих завдань і заходів та програм у цілому з урахуванням їх специфіки.

1.3. Інформаційною базою для визначення фактичних показників ефективності виконання програмних завдань і заходів є дані паспортів програм та щорічних звітів про хід реалізації програми, а також дані про стан навколишнього природного середовища в даному регіоні, статистична та інша звітність за відповідний період тощо.

1.4. Показники ефективності виконання програмних заходів враховуються при прийнятті управлінських рішень щодо планування наступних програм, уточнення та коригування завдань і заходів програм, визначення пріоритетності при плануванні їх виконання у відповідному році з використанням коштів державного і/або місцевого бюджету.

1.5. Терміни, що вживаються у цій Методиці:

економічна ефективність реалізації природоохоронного заходу (завдання) - відношення значення екологічного показника до грошових витрат на його досягнення;

екологічний показник - показник, який відображає природоохоронний ефект від реалізації завдань та заходів програми і досягається в результаті її виконання;

індекс виконання показників природоохоронного ефекту - відношення фактичного значення екологічного показника до його планового значення;

індекс кількісної якості виконання показників природоохоронного ефекту - кількісна оцінка якості виконання робіт щодо досягнення екологічного показника;

інтегрований показник ефективності виконання природоохоронної програми - показник, який відображає загальну оцінку реалізації усієї програми;

інтегрований показник фінансування програмних заходів - показник фактичного рівня фінансування програми за рахунок різних джерел упродовж усього періоду реалізації програми (або за попередній рік);

показник співфінансування програми - показник співвідношення фактичного й планового показників залучення коштів з інших джерел на 1 грн бюджетних коштів.

II. Методологічні підходи до аналізу та оцінки ефективності реалізації природоохоронних програм

2.1. Оцінка ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних цільових екологічних програм має починатися з аналізу цілей і структури програми.

Цілі та завдання програми спрямовуються на вирішення першопричин найбільш пріоритетних проблем, що може призвести до ліквідації або запобігання негативним наслідкам для навколишнього природного середовища. Реалізація завдань, що встановлюються програмою, спрямовується на поетапне досягнення поставленої цілі (цілей).

Відповідно до [Закону України "Про державні цільові програми"](#) мету екологічних програм визначають центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування (ініціатор розроблення програми). Забезпечення реалізації природоохоронних програм здійснюється відповідним виконавцем програми або головним розпорядником коштів.

Структура програми включає комплекс завдань. Завдання - це зобов'язання, які можна виміряти і які повинні бути реалізовані в певний час. Вони визначають вибір дій та ресурси для реалізації зазначених цілей. До ресурсів відносяться засоби, що забезпечують досягнення цілей: фінансові, інформаційні (наукові знання, технічні проекти, розробки технологій), матеріальні, трудові. Завдання використовуються для кількісного та якісного вимірів виконання програми.

Дії, що необхідні для реалізації завдань, визначаються у заходах. Критеріями визначення заходів є їх роль і вклад у вирішення основних цілей і завдань програми, тривалість термінів реалізації цих заходів.

Врахування особливостей потенціалу регіону - одна з необхідних умов реалізації екологічної політики в регіоні через регіональні природоохоронні програми. Від того, наскільки правильно в програмі визначено перспективні напрями розвитку, залежить ефективність програми. Однією із умов ефективності регіональних природоохоронних програм є досягнення узгодженості загальнодержавних і територіальних інтересів.

2.2. Програми мають містити обов'язковий розділ "Очікувані результати виконання програми, визначення її ефективності" відповідно до вимог [Закону України "Про державні цільові програми"](#), [Порядку розроблення та виконання державних цільових програм](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2007 року № 106.

У відповідних розділах програми повинні бути визначені показники, за якими можна здійснювати оцінку її виконання. Система показників має забезпечувати оцінку кількісних та якісних змін у навколишньому середовищі та/або відстеження динаміки процесів, які ці зміни викликають.

Показники, яких передбачається досягти в результаті виконання програми, можуть бути, зокрема:

економічні (показники витрат, іншого ресурсного забезпечення програми);

екологічні (включаючи раціональне використання природних ресурсів, зниження рівня забруднення довкілля, у тому числі соціальні показники, які залежать від екологічного стану);

організаційні, що також мають поліпшити екологічний стан навколишнього природного середовища.

2.3. Оцінюючи ефективність виконання програми, необхідно проаналізувати, наскільки та чи інша програма є збалансованою, зокрема наскільки заходи програми відповідають цілі (цілям), завданням (етапам досягнення цілей).

Аналіз виконання програми має містити рівень виконання планованих результативних показників.

2.4. Для аналізу ефективності виконання програми та надання пропозицій щодо доцільності продовження її фінансування і виконання використовується інформація, яка повинна містити дані про заплановані та фактичні обсяги і джерела фінансування програми, виконання результативних показників у динаміці з початку дії програми. Такі дані можуть бути отримані з таких джерел:

офіційних статистичних звітів;

бухгалтерської та іншої звітності про використання бюджетних коштів на виконання програми;

звітів природоохоронних організацій за результатами екологічного моніторингу;

даних наукових досліджень;

інших (з посиланням на джерела інформації).

Виконання оцінки ефективності екологічних програм має включати оцінку ефективності за економічними та екологічними показниками, що включає розрахунки індексів за окремими завданнями та розрахунки інтегральних показників за обома напрямками оцінювання.

2.5. Оцінка ефективності реалізації природоохоронних програм базується на використанні системи показників, що визначаються як відношення фактичних показників до планових показників виконання програмних заходів та завдань.

III. Екологічні показники та оцінка ефективності виконання програми за екологічними показниками

3.1. Екологічна ефективність виражається в обмеженні або усуненні негативного впливу господарської діяльності на людину та навколишнє природне середовище, а також у поліпшенні умов життя населення, в збереженні та відновленні природних ресурсів і елементів, необхідних для забезпечення життєдіяльності людини.

Для оцінки отриманого результату пропонується застосовувати показники природоохоронного ефекту реалізації завдань регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм, що наведені в додатку 1 до цієї Методики, які враховують і деталізують показники ефективності Закону України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року".

3.2. Розробник програми визначає показники, за якими можна здійснювати оцінку її виконання. Система вибраних показників використовується для відстеження динаміки процесів та оцінки кількісних змін.

Названі показники є механізмом оцінки досягнення тієї чи іншої мети або етапного завдання. Показники природоохоронного ефекту реалізації екологічних завдань розподіляють на такі типи:

тип I - показники успішності процесу забезпечення (нормативно-правового, організаційного, наукового);

тип II - показники навантаження на навколишнє середовище;

тип III - показники стану довкілля.

Показники успішності процесу забезпечення - це показники, які свідчать про прийняття закону, іншого нормативно-правового акта або ж проведення семінарів, конференцій, навчань та інших адміністративно-правових і організаційних заходів, що можуть бути включені в програми, а також про проведення наукових досліджень. Показником є факт схвалення закону чи іншого нормативно-правового акта, проведення організаційного заходу, затвердження відповідних методик чи інструкцій.

Показники навантаження на навколишнє середовище - це показники, що стосуються кількісної оцінки викидів, скидів, розміщення відходів, біологічного (мікробіологічного), шумового та електромагнітного забруднення.

Показники стану довкілля - це загальнофізичні, біологічні, хімічні, радіаційні та інші показники, які демонструють стан якості компонентів навколишнього середовища (повітря, води, ґрунтів, донних відкладень, біоти тощо).

Для кожної конкретної програми встановлюється перелік специфічних кількісних показників екологічної ефективності.

Наприклад, екологічна ефективність програм, спрямованих на охорону атмосферного повітря, може оцінюватись за такими індикаторами, як:

Показники навантаження на навколишнє природне середовище:

обсяг зменшення викидів, у тому числі за окремими речовинами (тис. тонн на рік, кг на рік);

частка скорочення обсягів викидів від загального обсягу, у тому числі за окремими речовинами (%);

зменшення щільності викидів в атмосферне повітря по відношенню до певної території (кг на км²);

зменшення кількості викидів в атмосферне повітря на одну особу, що проживає на певній території (кг);

зменшення відношення обсягу промислових викидів в атмосферне повітря до ВВП (для України в цілому), ВРП (для області/міста/району), обсягу промислового товарного виробництва (за окремими видами економічної діяльності) (кг на млн грн.).

Показники стану довкілля:

зменшення кількості випадків перевищень ГДК (середньодобових/ максимально-разових) вмісту забруднювальних речовин у базовій мережі спостережень по Україні (області/місту/району), у тому числі щодо окремих забруднювальних речовин (% загальної кількості визначень по області/ місту/району);

зменшення кількості днів, у які забруднення атмосферного повітря перевищувало ГДК (дні або % від днів за рік по області/місту/району);

покращення комплексного індексу забруднення атмосферного повітря (ІЗА) щодо певної території (одиниць ГДК);

зменшення обсягу використання озоноруйнівних речовин (ОРР) (тонн ОРР, у перерахунку на озоноруйнівну спроможність (ОРС)).

Як показники стану довкілля для оцінки реалізації програми можуть використовуватися екологічні та санітарно-гігієнічні нормативи, наприклад:

досягнення нормативів біохімічного споживання кисню (БСК) у річковій воді (нижче скиду зворотних вод) у результаті реалізації завдання щодо реконструкції очисних споруд;

досягнення ГДК середньодобового вмісту пилу в атмосферному повітрі міста в санітарно-захисній зоні підприємства в результаті впровадження нової технології, що забезпечує зниження рівня впливу факторів забруднення атмосферного повітря.

Окремі компоненти екологічної ефективності реалізації програми можуть мати вартісну оцінку, наприклад:

обсяг інвестицій, зумовлений продажем (передачею) одиниць (частин) установленної кількості викидів парникових газів;

обсяг коштів, що виділяється на розвиток сфери поводження з побутовими відходами;

обсяг коштів на удосконалення приладово-технічного оснащення та метрологічного забезпечення мережі спостережень системи моніторингу;

обсяг коштів на розроблення наукових і/або технічних пропозицій щодо нових напрямів в охороні навколишнього природного середовища.

3.3. Оцінка екологічної ефективності повинна передувати оцінці економічної ефективності, оскільки економічний ефект від реалізації екологічних програм порівнюється з екологічними наслідками реалізації завдань.

Для оцінки загальної екологічної ефективності реалізації програми можуть використовуватися індикаторні показники - показники зменшення навантаження на навколишнє середовище та поліпшення стану довкілля. Ці показники відображають зміни в навантаженні на стан довкілля у відсотках до існуючого. Вони повинні орієнтуватися на вимірювані, дійсні та достовірні результати, а не на зусилля, спрямовані на вирішення часткової проблеми. Індикаторні показники служать для визначення того, чи досягаються екологічні цілі і завдання, чи покращують вони екологічну ситуацію.

3.4. Оцінка ефективності виконання програми за екологічними показниками (показники II типу) за заходами та завданнями здійснюється за такими індексами (показниками):

індекс виконання показників природоохоронного ефекту від реалізації програми як відношення фактичних екологічних показників до планових. Фактичні екологічні показники у природоохоронній діяльності, пов'язаній з капітальним будівництвом, розширенням, реконструкцією та технічним переоснащенням, визначатимуться після введення об'єктів в експлуатацію та затвердження відповідного технологічного регламенту. На проміжних стадіях виконання таких природоохоронних заходів застосування цього індексу оцінки не вбачається можливим;

індекс кількісної якості виконання показників природоохоронного ефекту від реалізації програми. Цей індекс встановлюється за експертними оцінками та відображає кількісну оцінку якості виконання робіт щодо досягнення екологічного показника;

інтегрований показник виконання екологічних показників за програмою. Цей показник відображає оцінку виконання усіх екологічних показників за програмою;

інтегрований показник кількісної якості виконання екологічних показників від реалізації програми. Цей показник відображає кількісну оцінку якості усіх робіт за програмою щодо виконання екологічних показників;

інтегрований показник екологічного виконання усієї програми. Цей показник відображає кількість та якість робіт щодо досягнення екологічних показників за програмою.

Визначається як добуток інтегрованого показника виконання екологічних показників на інтегрований показник кількісної якості виконання екологічних показників.

3.5. Визначення результативності виконання програми в цілому та за етапами, а також окремих завдань ґрунтується на використанні системи комплексних показників - індексів (індикаторів), які обчислюються як співвідношення фактичних і планових показників виконання програмних завдань і/або заходів. Розрахунок індексів (індикаторів) виконання показників природоохоронного ефекту від реалізації програми за окремими завданнями та інтегрованого показника виконання показників природоохоронного ефекту (екологічних показників) здійснюється за формулами:

а) за річний період

		$I_z^{tij} = \frac{Z_{\phi}^{tij}}{Z_{пл}^{tij}}$	(3.1);
		$I_z^{ti} = \frac{1}{p} \sum_{j=1}^p I_z^{tij}$	(3.2);
		$I_z^t = \sum_{i=1}^k w_z^{ti} \times I_z^{ti}$	(3.3);
		$I_{z,\%}^t = I_z^t \times 100 \%$	(3.4);
де	I_z^{tij}	- індекс (індикатор) виконання екологічних показників за j -заходом i -го завдання;	
	I_z^{ti}	- індекс (індикатор) виконання екологічних показників за i -тим завданням;	
	$Z_{\phi}^{tij}, Z_{пл}^{tij}$	- фактичне та планове значення екологічного показника за j -м заходом i -го завдання за річний період;	
	p	- кількість заходів у завданні;	
	w_z^{ti}	- вагові коефіцієнти, які визначаються за експертними оцінками;	
	k	- кількість завдань;	

	I_z^t	- інтегрований показник (індикатор) виконання екологічних показників за програмою за рік;
	$I_{z,\%}^t$	- інтегрований показник виконання екологічних показників за програмою за рік, визначений у відсотках;

вагові коефіцієнти повинні задовольняти таку вимогу:

$\sum_i w_z^{ti} = 1$	(3.5).

Якщо вагові коефіцієнти не визначені за експертними оцінками, то w_z^{ti} у першому наближенні в припущенні їх пропорційності грошовим витратам можна розрахувати за формулою:

$w_z^{ti} = \frac{C_\phi^{ti}}{\sum_{i=1}^k C_\phi^{ti}}$	(3.6).

де	C_ϕ^{ti}	- фактична вартість виконання i -го завдання;
	k	- кількість завдань;

б) за період у цілому, включаючи l -рік,

$\bar{I}_z^l = \frac{1}{l} \sum_{t=1}^l \sum_{i=1}^k w_z^{ti} \times I_z^{ti}$	(3.7);

$\bar{I}_{z,\%}^l = \bar{I}_z^l \times 100 \%$	(3.8).

для $l = 2, \dots, n$.

3.6. Розрахунок індексів кількісної якості виконання показників природоохоронного ефекту від реалізації програми за окремими завданнями та інтегрованого показника якості виконання екологічних показників здійснюється за формулами:

а) за річний період

$I_Q^{tij} = \frac{Q_\phi^{tij}}{Q_{пл}^{tij}}$	(3.9);

$I_Q^{ti} = \frac{1}{p} \times \sum_{j=1}^p \frac{Q_{\Phi}^{ti}}{Q_{\text{пл}}^{tij}}$		(3.10);
$I_Q^t = \sum_{i=1}^k w_Q^{ti} \times I_Q^{ti}$		(3.11);
$I_{Q,\%}^t = I_Q^t \times 100 \%$		(3.12);
де	I_Q^{tij}	-індекс кількісної якості виконання екологічних показників за j -заходом i -го завдання;
	I_Q^{ti}	-індекс кількісної якості виконання екологічних показників за i -тим завданням;
	I_Q^t	-інтегрований показник кількісної якості виконання програми;
	$Q_{\Phi}^{tij}, Q_{\text{пл}}^{tij}$	-фактична та планова кількісна якість виконання j -го заходу за i -тим завданням за річний період (значення планової якості призначається рівним одиниці);
	p	-кількість заходів у завданні;
	k	-кількість завдань;
	w_Q^{ti}	-вагові коефіцієнти, які визначаються за експертними оцінками;
	$I_{Q,\%}^t$	-інтегрований показник кількісної якості виконання програми за рік, визначений у відсотках; вагові коефіцієнти повинні задовольняти таку вимогу:
$\sum_i w_Q^{ti} = 1$		(3.13);

б) за період у цілому, включаючи l -рік,

$\bar{I}_Q^l = \frac{1}{l} \sum_{t=1}^l \sum_{i=1}^k w_Q^{ti} \times I_Q^{ti}$	(3.14);
$\bar{I}_{Q,\%}^l = \bar{I}_Q^l \times 100 \%$	(3.15);

для $l = 2, \dots, n$.

3.7. Інтегрований показник екологічного виконання програми визначається за формулою:

а) за річний період

$I_{\text{екол}}^t = I_z^t \times I_Q^t$	(3.16);

Інтегрований показник екологічного виконання програми визначено у відсотках:

$I_{\text{екол},\%}^t = I_z^t \times I_Q^t \times 100 \%$	(3.17);

б) за період у цілому, включаючи l -рік,

$\bar{I}_{\text{екол}}^l = \bar{I}_z^l \times \bar{I}_Q^l;$	
$\bar{I}_{\text{екол},\%}^l = \bar{I}_{\text{екол}}^l \times 100 \%$	(3.18);

для $l = 2, \dots, n$.

Числовим значенням індексів та інтегральних показників виконання програми відповідають якісні оцінки (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Числове та якісне значення індексу та інтегрального індексу реалізації екологічних програм

Числове значення індексу та інтегрального показника, %	Якісні оцінки значення індексу та інтегрального показника
$< 30 \%$	"незадовільне виконання"
$\geq 30 \% < 75 \%$	"задовільне виконання"
$\geq 75 \% < 100 \%$	"гарне виконання"

100 %	"повне виконання"

IV. Економічні показники та оцінка ефективності виконання програми за економічними показниками

4.1. Економічний аналіз виконання програми має орієнтуватись на певне коло завдань та заходів, які необхідно виконувати у процесі реалізації програми.

4.2. Структуризація предметної сфери економічного аналізу повинна бути присутньою на всіх етапах управлінських завдань (планування, реалізація, моніторинг і оцінка). При цьому економічний аналіз, який входить як складова до більш широкого аналізу, має бути скоординованим з іншими складовими системної оцінки (екологічної, технологічної тощо).

У цілому об'єктом економічного аналізу програм має бути їх комплексна еколого-економічна ефективність, тобто:

ефективність у досягненні цільових показників стану навколишнього природного середовища;

ефективність використання бюджету програми;

ефективність прийнятої моделі використання коштів з погляду досягнення цілей програми (ефективність обраного економічного механізму).

4.3. Порівняння фактичних показників витрат коштів із плановими (затвердженими програмою) здійснюється шляхом:

а) оцінки ступеня досягнення проміжних та кінцевих цілей реалізації програми з використанням екологічних показників виконання програмних заходів;

б) оцінки та аналізу звітів про витрати з державного бюджету та інших джерел на реалізацію програмних заходів (показників витрат).

У випадку, коли захід може бути впроваджений лише частково, доцільно скористатися таким показником, як обсяг фінансування і/або обсяг фінансових ресурсів, необхідних для повної реалізації заходу. Беручи до уваги обсяги освоєних коштів і загальну вартість заходу, можна оцінити результативність його виконання у відсотковому відношенні.

4.4. Ураховуючи зазначене, система показників для економічної оцінки ефективності та результативності виконання програми містить такі індикаторні показники:

інтегрований показник фінансування програмних заходів;

показник співфінансування;

індекс економічного ефекту реалізації природоохоронних заходів та завдань;

інтегрований показник економічного ефекту від реалізації програми;

інтегрований показник економічного виконання програми.

Інтегрований показник фінансування програмних заходів обчислюється для оцінки фактичного рівня фінансування програми за рахунок різних джерел упродовж усього

періоду реалізації програми (або за попередній рік), а також для проведення порівняльного аналізу фінансового забезпечення різних програм, що виконуються за рахунок коштів бюджету та інших джерел.

Показник співфінансування програми обчислюється через співвідношення фактичного й планового показників залучення коштів з інших джерел на 1 грн бюджетних коштів. Він має використовуватися для прийняття рішень для оцінки дії державного замовника в частині залучення коштів з інших джерел, як важливої складової організації програмного процесу.

Індекс економічного ефекту реалізації природоохоронних заходів та завдань обчислюється для оцінки економічної ефективності заходів та завдань програми. Він визначається як відношення фактичної ефективності до планової ефективності. Фактична та планова ефективність у свою чергу визначаються як відношення фактичних та планових екологічних показників до фактичних та планових витрат на їх досягнення.

Інтегрований показник економічного ефекту від реалізації програми обчислюється для оцінки економічної ефективності усієї програми. Він визначається як відношення фактичної ефективності завдань усієї програми до планової ефективності.

Інтегрований показник економічного виконання програми визначається як добуток інтегрованого показника фінансування програми на інтегрований показник економічного ефекту від реалізації програми. Він являє собою загальну економічну оцінку виконання програми.

4.5. Інтегрований показник фінансування програми обчислюється для оцінки фактичного рівня фінансування програми за рахунок різних джерел упродовж усього періоду реалізації програми (або за попередній рік), а також для проведення порівняльного аналізу фінансового забезпечення різних програм, що виконуються за рахунок коштів бюджету та інших джерел.

Інтегрований показник фінансування програми за t -й рік (K^t) або за період з початку

реалізації ($\overline{K^i}$,	включаючи l -й рік) визначається як середньозважена величина індикаторів

фактичного рівня фінансування за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел, обчислених окремо для кожного року:

за умов, коли сума вагових значень показників фактичного рівня фінансування з різних джерел упродовж періоду реалізації програми дорівнює 1, а вага індикатора фінансування з інших джерел перевищує відповідний коефіцієнт бюджетних коштів

а) за річний період

$K^t = h \times \frac{c_{\Phi}^t}{c_{\text{пл}}^t} + q \times \frac{v_{\Phi}^t}{v_{\text{пл}}^t}, \quad g > h, \quad \text{для } t = l, \dots, l, \dots, n;$	

	$H+q=1$	(4.1);

б) за період у цілому, включаючи l-й рік,

$\bar{K}^l = \frac{1}{l} \times \left(h \times \sum_{t=1}^l \frac{C_{\Phi}^t}{C_{\text{пл}}^t} + q \times \sum_{t=1}^l \frac{V_{\Phi}^t}{V_{\text{пл}}^t} \right);$	

для $l=2, \dots, n$

(4.2);

$$\frac{h+q}{l}=1, \quad q \geq h$$

(4.3),

де	$C_{\Phi}^t, C_{\text{пл}}^t$	- відповідно фактичний та плановий (згідно із затвердженою програмою) обсяги фінансування програми за рахунок коштів державного бюджету у t-му році виконання програми;
	$V_{\Phi}^t, V_{\text{пл}}^t$	- відповідно фактичний та плановий (згідно із затвердженою програмою) обсяги фінансування програми за рахунок інших джерел у t-му році;
	n	- кількість років періоду реалізації програми.

4.6. Індикатор (показник) співфінансування обчислюється через співвідношення фактичного й планового показників залучення коштів з інших джерел на 1 грн бюджетних коштів і визначається за формулами:

а) за річний період

$D^t = \frac{V_{\Phi}^t / C_{\Phi}^t}{V_{\text{пл}}^t / C_{\text{пл}}^t} = \frac{V_{\Phi}^t \times C_{\text{пл}}^t}{V_{\text{пл}}^t \times C_{\Phi}^t}$	(4.4),

для $t = 1, \dots, n$;

б) за період реалізації програми (включаючи l-й рік)

$\bar{D}^l = \frac{1}{l} \times \sum_{t=1}^l D^t$	(4.5),

для $l=2, \dots, n$,

де	D^t	- співвідношення фактичного та планового показників залучення коштів з інших джерел на 1 грн коштів державного бюджету в t-му році;

\bar{D}^l	- середньорічний показник залучення коштів з інших джерел на 1 грн коштів державного бюджету за період реалізації програми (включаючи 1-й рік).

Індекс співфінансування програми має використовуватися для прийняття рішень для оцінки дії державного замовника в частині залучення коштів з інших джерел, як важливої складової організації програмного процесу.

4.7. Індеси економічного ефекту реалізації природоохоронних заходів та завдань, а також інтегрований показник економічного ефекту реалізації програми визначаються за формулами:

а) за річний період

$I_E^{tij} = \left(\frac{Z_{\phi}^{tij}}{C_{\phi}^{tij}} \right) / \left(\frac{Z_{\text{пл}}^{tij}}{C_{\text{пл}}^{tij}} \right)$	(4.6);

$I_E^{ti} = \frac{1}{p} \times \sum_{j=1}^p I_E^{tij}$	(4.7);

$I_E^t = \sum_{i=1}^k w_E^{ti} \times I_E^{ti}$	(4.8);

де	$Z_{\phi}^{tij}, Z_{\text{пл}}^{tij}$	- фактичні та планові значення екологічних показників щодо виконання j-го заходу i-го завдання;
	$C_{\phi}^{tij}, C_{\text{пл}}^{tij}$	- фактичні і планові витрати на виконання j-го заходу i-го завдання (планові витрати відповідають затвердженим показникам фінансування);
	p	- кількість заходів у завданні i;
	k	- кількість завдань;
	w_E^{ti}	- вагові коефіцієнти.

Інтегрований показник економічного ефекту реалізації програми у відсотках визначається за формулою:

$I_{E, \%}^t = I_E^t \times 100 \%$	(4.9);

б) за період у цілому, включаючи 1-рік,

$\bar{I}_E^l = \frac{1}{l} \sum_{t=1}^l \sum_{i=1}^k w_E^{ti} \times I_E^{ti}$	(4.10);
$\bar{I}_{E,\%}^l = \bar{I}_E^l \times 100 \%$	(4.11).

4.8. Інтегрований показник економічного виконання програми визначається:

а) за річний період

$I_{екн}^t = K^t \times I_E^t$	(4.12).

Інтегрований показник економічного ефекту реалізації програми за річний період у відсотках визначається:

$I_{екн,\%}^t = K^t \times I_E^t \times 100 \%$	(4.13);

б) за період у цілому, включаючи l -рік,

$\bar{I}_{екн}^l = \frac{\bar{K}^l}{l} \times \sum_{t=1}^l I_E^t$	(4.14);

$\bar{I}_{екн,\%}^l = \bar{I}_{екн}^l \times 100 \%, \text{ для } l=2, \dots, n$	(4.15).

V. Інтегральна оцінка ефективності виконання програми

5.1. Інтегральна оцінка ефективності виконання програми за екологічними показниками II типу з врахуванням екологічної та економічної оцінки ефективності реалізації програми визначається за допомогою інтегрованого показника результативності.

5.2. Інтегрований показник результативності виконання програми обчислюється як добуток інтегрованого показника економічного виконання програми на інтегрований показник екологічного виконання програми:

а) за річний період

$R^t = I_{екн}^t \times I_{екол}^t$	(5.1).

Інтегрований показник результативності виконання програми у відсотках:

$R_{екн}^t = I_{екн}^t \times I_{екол}^t \times 100 \%$	(5.2);

б) за період у цілому, включаючи l -рік,

$R^l = \frac{1}{l} \sum_{t=1}^l R^t$	(5.3);
$R_{\%}^l = R^l \times 100 \%$	(5.4);

для $l = 2, \dots, n$.

Приклад оцінки ефективності реалізації природоохоронної програми наведено в додатку 2 до цієї Методики.

VI. Оцінка ефективності виконання програми за допомогою експертних методів

6.1. Експертна оцінка ефективності реалізації екологічної програми здійснюється з метою всебічного аналізу її виконання за кожним із завдань.

6.2. Для визначення ефективності реалізації програми керівником, що проводить оцінку, призначається одна або кілька груп фахівців-експертів.

6.3. До завдань експертів входять:

інтуїтивно-логічний аналіз структури програми, результатів її реалізації та зовнішніх факторів, що сприяють або перешкоджають виконанню програми;

на основі зазначеного аналізу визначення експертами кількісних характеристик значущості показників ефективності.

Кількісні характеристики значущості завдання визначаються за 4-бальною системою згідно з табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Кількісні характеристики значущості завдання реалізації екологічної програми

Якісна характеристика значущості показника	Бал Z
Найважливіший	4
Дуже важливий	3
Важливий	2
Не дуже важливий	1

Для подальших розрахунків визначені експертами кількісні характеристики (бали) перераховуються у вагові коефіцієнти за формулою:

$w_i = \frac{\sum_{j=1}^n Z_j}{n}$	(6.1),

де	w_i	- ваговий коефіцієнт і-го завдання,
	Z_j	- середній бал, визначений для і-го показника усіма експертами;
	n	- кількість завдань у рамках програми, що розглядається.

Інтегральні оцінки за показниками екологічного та економічного виконання заходів програми розраховуються за формулами:

$I^{ек} = \frac{1}{N^{ек}} \sum_{i=1}^{N^{ек}} w_i^{ек} \times I_i^{ек}$	(6.2);

$I^{ен} = \frac{1}{N^{ен}} \sum_{i=1}^{N^{ен}} w_i^{ен} \times I_i^{ен}$	(6.3),

де	$N^{ек}, N^{ен}$	- чисельність експертів під час оцінки, відповідно екологічної і економічної ефективності реалізації програми;
	$I_i^{ек}, I_i^{ен}$	- відповідно екологічні й економічні індекси (показники) реалізації програми;
	$w_i^{ек}, w_i^{ен}$	- вагові коефіцієнти значущості завдань програми, що розраховані за формулою (6.1).

Оцінка вважається досить надійною тільки за умови погодженості суджень окремих фахівців. Для перевірки ступеня погодженості вагові коефіцієнти, дані j-м експертом, записують у вигляді послідовності:

w_{1j}, \dots, w_{nj}

Погодженість між судженням двох експертів визначається за допомогою коефіцієнта рангової кореляції Спірмена:

$r = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^n (w_{i1} - w_{i2})^2}{n(n^2 - 1)}$	(6.4),

де	n	- кількість розглянутих критеріїв.

Думка двох експертів вважається узгодженою у тому випадку, якщо $r > 0,5$.

Якщо необхідно визначити узгодженість думок більшої (більше двох) кількості експертів, розраховується коефіцієнт конкордації за формулою:

$W = \frac{12S}{m^2(n^3 - n)} \quad (6.5),$		
де	m	- кількість експертів,
	S	- величина, що розраховується за формулою:
$S = \sum_{i=1}^n \left(\sum_{j=1}^m Z_{ij} - \frac{1}{2} m(n+1) \right)^2.$		

Значення величини W перевіряється за χ^2 -критерієм. Для цього виконуються такі дії:

розраховується емпірична величина за даними спостережень (у даному разі - експертних оцінок):

$$\chi^2_{\text{емп}} = m(n-1)W;$$

у таблиці 6.2 вміщено значення $\chi^2_{\text{кр}}$, що дорівнює квантилю випадкової за законом χ^2 -величини для значення $\alpha = 0,05$ та ступеня свободи $k = n - 1$;

порівнюються значення $\chi^2_{\text{емп}}$ та $\chi^2_{\text{кр}}$; якщо $\chi^2_{\text{емп}} > \chi^2_{\text{кр}}$, то коефіцієнт конкордації W вважається значимим, а думка експертів узгодженою.

Таблиця 6.2

Значення величин $\chi^2_{\text{кр}}$ для перевірки значення коефіцієнта конкордації W

k	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
$\chi^2_{\text{кр}}$	5,9	7,8	9,5	11,1	12,6	14,1	15,5	16,9	18,3	19,7	21,0

У випадку, якщо думка експертів відповідно до наведених індексів виявляється неузгодженою, завдання щодо призначення вагових коефіцієнтів повторно ставиться перед експертами.

Загальна інтегральна оцінка ефективності виконання програми здійснюється за формулою (5.1).

VII. Рейтингова оцінка ефективності програми

7.1. Для комплексно-рейтингової оцінки ефективності державної або регіональної екологічної програми використовується модифікація методу оцінки і рейтингування програм PART (Program Assessment Rating Tool). Метод PART ґрунтується на відповідях щодо низки запитань за смисловими групами. Для комплексної оцінки ефективності екологічної програми задається низка запитань ([додаток 3](#)).

7.2. Кожна група складається із запитань, кількість яких дорівнює відповідно кількості цілей програми, завдань та джерелам фінансування. Відповіді на запитання даються за трибальною шкалою: "так", "ні" та "запитання не може бути застосовано".

Рейтинг програми R розраховується за формулою:

$R = \sum_{i=1}^N k_i \times R_i$			(7.1),
де	k_i	- ваговий коефіцієнт і-го критерію ($\sum k_i = 1$);	
	N	- число запитань ($N = 10$);	
	R_i	- ефективність програми за і-тим критерієм.	

Відповідно до наведених запитань ([додаток 3](#)) встановлюються такі вагові коефіцієнти: $k_1 = 0,01$; $k_2 = 0,01$; $k_3 = 0,02$; $k_4 = 0,01$; $k_5 = 0,01$; $k_6 = 0,01$; $k_7 = 0,01$; $k_8 = 0,01$; $k_9 = 0,005$; $k_{10} = 0,005$.

У кожному конкретному випадку вагові коефіцієнти k_i можуть призначатись індивідуально з погляду конкретних екологічних та економічних обставин.

Оцінка за критеріями вираховується за формулою:

$R_i = a_i \times \frac{100}{N_i - b_i}$			(7.2),
де	a_i	- кількість відповідей "так";	
	N_i	- кількість запитань в і-тій групі;	
	b_i	- кількість відповідей "запитання не може бути застосовано".	

Як виняток, відповіді на запитання можливі за багатобальною шкалою від 0 до 1 з розмірними інтервалами між балами. У цьому разі оцінка за критеріями визначається за формулою:

$R_i = \frac{100}{N_i} \times \sum_{j=1}^{m-1} a_{ij} \times \frac{m-1-j}{m-1}$			(7.3),
де	a_{ij}	- кількість відповідей з балом j для і-го критерію;	
	m	- кількість балів.	

Програма вважається:

"неефективною", якщо $R < 50\%$,

"помірно ефективною", якщо $50\% \leq R < 80\%$,

"ефективною", якщо $R \geq 80\%$.

Заступник директора Департаменту стратегічного та бюджетного планування	Н.С. Трофименко

	Додаток 1 до Методики оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм

**ПОКАЗНИКИ
природоохоронного ефекту реалізації завдань регіональних
природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових
екологічних програм**

Таблиця Д.1

№ з/п	Стратегічні завдання	Пріоритетні заходи	Найменування показників	Одиниці виміру	Тип показника *
1	Вдосконалення нормативно-правової та методичної бази	Розроблення законодавчих актів/нормативних документів/методичних документів	Розроблено документів Факт затвердження певного документа	Кількість, од. -	I
		Адаптація (приведення у необхідну відповідність) законодавчих актів/нормативних документів/методичних документів	Адаптовано документів	Кількість, од.	I
2	Охорона атмосферного повітря	Зменшення обсягу викидів (у т.ч. від	Обсяг зменшення викидів, у тому числі по окремих речовинах	тис. тонн/рік (кг/рік)	II

		стаціонарних джерел, пересувних джерел)			
			Частка скорочення обсягів викидів від загального обсягу, у тому числі за окремими речовинами	%	II
			Зменшення щільності викидів в атмосферне повітря по відношенню до певної території	кг/км ²	II
			Зменшення кількості викидів в атмосферне повітря на одну особу, що проживає на певній території	кг	II
			Зменшення відношення обсягу промислових викидів в атмосферне повітря до ВВП (для України в цілому), ВРП (для області/міста/району), обсягу промислового товарного виробництва (за окремими видами економічної діяльності)	кг/млн грн	II
		Покращення стану атмосферного повітря в населених пунктах, рекреаційних зонах, на територіях, що перебувають під особливою охороною	Зменшення кількості випадків перевищень ГДК (середньодобових/ максимально-разових) для вмісту забруднювальних речовин у базовій мережі спостережень по Україні (області/місту/району), у тому числі за окремими забруднювальними речовинами	% загальної кількості визначень	III
			Зменшення кількості днів, у які забруднення атмосферного повітря перевищувало ГДК	Дні або % днів за рік	III

			Досягнення певних нормативів (ГДК) вмісту забруднювальних речовин в атмосферному повітрі	Норматив, ГДК	III
			Покращення комплексного індексу забруднення атмосферного повітря (ІЗА) щодо певної території	Одиниць	III
		Скорочення викидів озоноруйнівних речовин (ОРР)	Зменшення обсягу використання ОРР	Тонн ОРР, у перерахунку на озоноруйнівну спроможність	II
3	Охорона вод	Покращення стану та попередження забруднення природних вод	Зменшення скидів забруднених зворотних вод у водні об'єкти (без очищення, недостатньо очищених)	млн м ³ , % загального об'єму скинутих стічних вод	II
			Зменшення обсягів надходження забруднювальних речовин (у т.ч. за окремими показниками)	тонн/рік	II
			Уведення в експлуатацію/ реконструкція очисних споруд	Потужність млн м ³ /рік, кількість споруд	II
			Зменшення вмісту/досягнення нормативів якості вод за індикативними показниками (БСК, ХСК, азот амонійний, біогенні речовини, інші)	мг/дм ³	III
			Зменшення вмісту забруднювальних речовин у донних відкладеннях/гідробіонтах	мг/кг	III

		Охорона поверхневих вод суші	Розчищення русел	км, кількість річок	III
			Винесення в натуру водоохоронних зон	км, км ² , кількість річок	III
			Обладнання прибережних смуг (створення лісових смуг, закріплення й заліснення балок, ярів, пісків, берегів річок, інших земель, терасування схилів)	км, км ² , кількість впорядкованих річок	III
			Будівництво водоохоронних об'єктів (гідротехнічних, протиерозійних, протиселевих споруд)	Кількість, потужність	II
		Оптимізація використання прісних вод	Зменшення об'єму забору прісної води з природних об'єктів (у т.ч. поверхневих, підземних)	тис. м ³ /рік	II
			Зменшення використання прісних вод для економічної діяльності (галузі, сектору, підприємства)	тис. м ³ /рік	II
			Зменшення втрат прісної води при транспортуванні	тис. м ³ /рік, % від загального обсягу водоспоживання	II
			Збільшення обсягів повторного і оборотного використання прісної води у виробництві	млн м ³ /рік; % від загального обсягу водоспоживання прісної води на виробничі потреби	II
			Зменшення водовикористання для вдоволення господарсько-питних та інших побутових потреб населення	м ³ /рік на одну особу	II

		Підвищення якості водопостачання для питних потреб	Зменшення частки проб питної води, що не відповідає нормам якості питної води (у системі централізованого водопостачання, у джерелах децентралізованого водозабезпечення)	% загальної кількості перевірених проб	III
			Збільшення кількості господарств, що користуються системою централізованого водопостачання	Кількість господарств	III
		Охорона морів	Запобігання руйнуванню морських берегів та охорона земель у прибережній смузі морів	км, км ²	III
			Збільшення кількості та площі акваторій морських вод, що підлягають особливій охороні	Кількість, км ²	II
			Зменшення обсягів надходження забруднювальних речовин з річковим стоком (у т.ч. за окремими показниками)	тонн/рік	II
			Зменшення скидів забруднених зворотних вод (безпосередньо у море без очищення, недостатньо очищених)	млн м ³ % загального об'єму скинутих стічних вод	II
4	Охорона земель	Попередження забруднення та структурного руйнування земель і ґрунтів	Зменшення вмісту забруднювальних речовин у ґрунті внаслідок техногенного забруднення земель (за індикативними показниками)	мг/кг	III
			Зменшення вмісту надлишкових пестицидів та інших хімічних	мг/кг	III

			речовин у ґрунті внаслідок неправильного використання сільськогосподарських технологій (за індикативними показниками)		
			Використання хімічних добрив та пестицидів	тонн/км ² орних земель	II
			Зменшення площі земель, що зазнають ерозії ґрунтів	тис. га, % площі сільськогосподарських угідь	II
			Проведення рекультивації та відновлення земель, що зазнали техногенного забруднення/руйнування	га	III
		Покращення структури землекористування, у т.ч. земель сільськогосподарського призначення	Площа вилучених земель з продуктивного обороту (у т. ч. за категоріями зайнятості земель)	тис. га, % загальної площі	III
			Збільшення площі сільськогосподарських угідь	тис. га, % загальної площі сільськогосподарських земель	II
			Оптимізація використання сільськогосподарських угідь (у т. ч зміна співвідношення ріллі, багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ та перелогів)	% загальної площі	II
			Частка сільськогосподарських земель, на яких використовуються екологічно орієнтовані та органічні технології ведення сільського господарства	тис. га, % загальної площі сільськогосподарських земель	II

			Збільшення площі меліорованих земель (у т. ч. зрошуваних та осушуваних)	тис. га, % загальної площі сільсько господарських угідь	II
5	Охорона біологічного різноманіття	Збільшення природних територій, що підлягають особливій охороні	Збільшення об'єктів/площі природно-заповідного фонду (ПЗФ)	Кількість об'єктів ПЗФ, тис. га, % загальної площі території	III
			Збільшення площі/елементів екологічної мережі	тис. га, % загальної площі (країни, регіону, району)	III
		Захист/облік видів тварин/рослин, що підлягають особливій охороні	Кількісні тенденції зміни видів тварин/рослин, що підлягають особливій охороні	Одиниць, % до попереднього стану	II
			Якісні тенденції зміни видів тварин/рослин, що підлягають особливій охороні	Кількість видів	II
		Забезпечення генетичних банків і центрів штучного розведення та реакліматизації рідкісних видів рослин і тварин та таких, що перебувають під загрозою зникнення	Кількість створених генетичних банків і центрів штучного розведення та реакліматизації	Кількість об'єктів	III
6	Охорона лісів	Захист та збільшення площі лісів та інших лісовкритих земель	Збільшення лісистості території (у т.ч. за категоріями призначення)	тис. га, % загальної площі території	III
		Створення нових захисних лісових насаджень	Збільшення спеціальних лісових насаджень для забезпечення екологічних потреб (як от: захист ґрунту і води, боротьба з шкідниками і збереження місць проживання для біологічної різноманітності)	тис. га, % загальної площі території	II
			Зменшення втрат лісів внаслідок загибелі лісових насаджень (дії	тис. га, % загальної площі лісів	II

			антропогенних/природних факторів)		
7	Охорона та раціональне користування надрами	Впровадження екологічно безпечних технологій виконання гірничих робіт	Кількість об'єктів, на яких впроваджені технологічні новації	Кількість об'єктів	II
		Впровадження комплексності у використанні надр	Збільшення об'єктів, на яких впроваджено комплексність переробки корисних копалин	Кількість об'єктів, % обсягів переробки корисних копалин	II
		Ліквідація наслідків гірничодобувних робіт	Виконання робіт з рекультивації земель/об'єктів, порушених гірничодобувними роботами	га, кількість об'єктів	III
8	Попередження негативного впливу зміни клімату та парникового ефекту	Виконання зобов'язань України щодо зменшення викидів парникових газів	Зменшення загального балансу обсягів викидів та поглинання парникових газів (по країні, області, основних секторах впливу господарської діяльності, підприємству)	млн тонн CO ₂ -екв	III
			Ступінь досягнення цільових прогнозних показників	% запланованого	III
			Зменшення щільності викидів парникових газів в атмосферне повітря по відношенню до території (країни, області)	тонн CO ₂ -екв/км ²	II
			Зменшення відношення обсягу викидів парникових газів в атмосферне повітря до ВВП (ВРП)	тонн CO ₂ -екв/млн грн	II
9	Поводження з відходами	Зменшення утворення відходів	Обсяги утворення відходів, у т.ч. небезпечних відходів	млн тонн	II

			Зменшення утворення відходів на одиницю ВВП (ВРП - для адмінтериторій)	тонн/млн грн	II
		Впровадження/покращення технологій екологічно безпечного видалення відходів	Збільшення частки екологічно безпечного видалення (знешкодження, захоронення відходів)	% обсягу утворення відходів, тонн	II
			Обсяг заготівлі та використання відходів як вторинної сировини	тонн, % загального обсягу утворення відходів	II
			Уведення в експлуатацію об'єктів для видалення (захоронення, знешкодження, перероблення) відходів	кількість, потужність тис. тонн/ємність млн м ³	II
			Знешкодження накопичених за попередні роки непридатних пестицидів	тонн, кількість ліквідованих осередків	II
		Розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ)	Охоплення населення послугами із організованого збирання та видалення твердих побутових відходів	% загального обсягу утворення ТПВ	II
10	Досягнення прогресу в енерго- та ресурсозбереженні	Покращення показників енергоспоживання	Зменшення кінцевого енергоспоживання	млн квт/год, тис. тонн умовного палива (т.у.п.)	II
			Збільшення частки енергоспоживання на основі відновлюваних джерел енергії (ВДЕ)	% загального енергоспоживання	II
			Уведення в експлуатацію об'єктів ВДЕ	Потужність (млн квт/год, тис. т.у.п.)	II
			Скорочення витрат природних ресурсів та енергії на одиницю продукції	%	II

11	Досягнення прогресу в екологізації транспорту	Запобігання шкідливому впливу викидів від транспортних засобів	Частка автотранспортних засобів (АТЗ), що відповідають європейським стандартам Євро-4 та Євро-5	% загальної кількості АТЗ	II
			Збільшення частки пасажироперевезень та вантажоперевезень екологічно чистими видами транспорту	% загального обсягу перевезень	II
		Захист від шумового впливу транспорту	Загальна довжина протишумових споруд/екранів	км	II
12	Вдосконалення моніторингу НПС	Проведення оптимізації мереж та програм моніторингу	Оптимізація мереж моніторингу	Кількість, од.	II
			Оптимізація програм моніторингу	Кількість, од.	II
		Розвиток і вдосконалення структури системи моніторингу	Додаткове створення (обладнання) пунктів (постів, станцій, спеціальних ділянок) для моніторингу стану довкілля	Кількість, од.	II
		Проведення моніторингу об'єктів навколишнього природного середовища	Проведення спостережень стану навколишнього природного середовища	тис. визначень	II
		Створення та ведення банку інформаційних ресурсів системи моніторингу	Створення та поповнення баз даних (БД)	Кількість БД	II
		Удосконалення приладотехнічного оснащення та метрологічного забезпечення мережі спостережень системи моніторингу НПС	Придбання та уведення в експлуатацію приладів/оснащення	тис. гривень	II

13	Освітня та просвітницька діяльність	Підготовка і видання просвітницької літератури, публікація доповідей про стан навколишнього природного середовища	Видано літератури. Факт опублікування доповіді про стан навколишнього природного середовища	Кількість, од./прим. -	I
		Створення та підтримка Інтернет-джерел поширення інформації про стан НПС	Створено та функціонує Інтернет-джерел	Кількість, од.	I
		Проведення освітніх заходів (освітні курси та курси підвищення кваліфікації)	Задіяно/проведено освітніх заходів	Кількість, од.	I

* Типи показника:

показники успішності процесу реалізації - I;

показники навантаження на навколишнє середовище - II;

показники стану довкілля - III.

	Додаток 2 до Методики оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм

ПРИКЛАД ОЦІНКИ ефективності реалізації природоохоронної програми

Оцінку реалізації природоохоронної програми здійснено на прикладі державної цільової програми "Національна програма екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" (далі - Програма), затвердженої Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1997 року № 123/97-ВР.

Строк виконання Програми: 1997-2000 рр. і прогноз до 2010 року.

Державним замовником Програми визначено Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, виконавці Програми - центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування.

Звітні дані щодо виконання Програми наведено у табл. Д. 2.1.

Таблиця Д. 2.1

Звітні інформаційні дані щодо виконання ["Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води"](#) за підсумками 2009 року

№ виду за Переліком*	Завдання програми	Заходи програми	Фінансування, тис. грн	
			план	факт
1	2	3	4	5
1	Завдання 1. Охорона поверхневих і підземних вод від забруднення	Захід 1. Упорядкування існуючого водовідведення на об'єктах житлово-комунального господарства	148501,076	121795,713
1	"-"	Захід 2. Упорядкування існуючого водовідведення на господарських об'єктах	97317,95	79687,25
1	"-"	Захід 4. Упорядкування існуючого водовідведення на урбанізованих територіях	12680,86	10079,836
1	Завдання 3. Поліпшення якості питної води	Захід 1. Будівництво і реконструкція систем водопостачання в містах, селищах міського типу та сільській місцевості	29856,772	22225,782
1	Завдання 5. Екологічно безпечне використання водних ресурсів	Захід 1. Упорядкування і підвищення технічного і технологічного рівня спеціального водокористування	2792,352	2792,352
1	"-"	Захід 3. Впровадження безводних технологій, повторного використання стічних вод, замкнутих (безстічних) систем виробничого водопостачання	26241,54	26241,54

1	-"	Захід 4. Будівництво та реконструкція споруд оборотного виробничого водопостачання об'єктів господарювання	15389,5	14207,5
3	Завдання 2. Відродження та підтримання сприятливого гідрологічного стану річок та заходи щодо боротьби із шкідливою дією вод	Захід 1. Створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних смуг	187,45	187,45
3	-"	Захід 3. Здійснення агротехнічних та гідротехнічних протиерозійних заходів	12896,3	12319,4
3	Завдання 4. Створення захисних лісових насаджень	Захід 1. Створення водоохоронних лісових насаджень	48399,5	42581,2
7	Завдання 1. Охорона поверхневих і підземних вод від забруднення	Захід 6. Запобігання забрудненню підземних вод	29122,18	37790,78
9	-"	Захід 5. Забезпечення екологічно безпечного функціонування водосховищ дніпровського каскаду	8407,55	8225,824
12	Завдання 2. Відродження та підтримання сприятливого гідрологічного	Захід 2. Роботи на річках та водних об'єктах	30861,285	22393,523

	стану річок та заходи щодо боротьби із шкідливою дією вод			
12, 8-1	-"	Захід 4. Запобігання шкідливій дії вод (будівництво гідротехнічних споруд, захисних дамб тощо)	32158,084	31490,714
17	Завдання 5. Екологічно безпечне використання водних ресурсів	Захід 2. Забезпечення обліку використання води	8,5	8,5
75	Завдання 6. Зменшення впливу радіоактивного забруднення	Захід 1. Заходи щодо попередження забруднення водних об'єктів радіоактивними речовинами	5415,3	5371,0
75	-"	Захід 2. Недопущення радіоактивного забруднення ґрунтових та підземних вод із свердловин та колодязів, які не експлуатуються	2114,8	2127,2
80, 81	Завдання 7. Екологічна освіта, виховання та інформування громадськості	Захід 1. Підготовка Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні	106,0	106,0

* [Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів](#), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147.

Результати розрахунку інтегрованого показника фінансування програмних заходів для ["Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води"](#) наведено в табл. Д. 2.2.

Таблиця Д. 2.2

Розрахунок інтегрованого показника фінансування програмних заходів (ІПФПЗ) К2009 для "Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" у 2009 році

Код	Програма	Завдання	Заходи	Джерела фінансування	Плановий обсяг, тис. грн (пл.)	Фактичний обсяг, тис. грн (ф.)	ІПФПЗ (К2009), складові
1	2	3	4	5	6	7	8
P	Фінансування програми <u>"Національна програма екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води"</u>				502456,999	440611,564	0,87691397
Ph	-	-	-	Вагове значення Ph	0,215808169		0,18312558
Pq	-	-	-	Вагове значення Pq	0,784191831		0,69378839
P.Д	-	-	-	Державний бюджет Р.Д	108434,325	92012,731	-
P.М+І	-	-	-	Інші джерела P.М+І	394022,674	348598,833	-
P.М	-	-	-	Місцеві бюджети P.М	188625,668	155298,572	-
P.І	-	-	-	Інші джерела P.І	205397,006	193300,261	-

Тобто, інтегрований показник фінансування Програми становить:

$$K^{2009} = 0,877.$$

Результати розрахунку інтегрованого показника співфінансування програмних заходів для "Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" наведено у табл. Д. 2.3.

Таблиця Д. 2.3

Розрахунок інтегрального показника співфінансування (ІПС) для "Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" у 2009 році

Код	Програма	Завдання	Заходи	Джерела фінансування	Плановий обсяг, тис. грн (пл.)	Фактичний обсяг, тис. грн (ф.)	ІПС (D2009), складові
1	2	3	4	5	6	7	8

P	Фінансування програми "Національна програма екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води"				502456,999	440611,564	1,04261405
Ph	-	-	-	Вагове значення Ph		-	-
Pq	-	-	-	Вагове значення Pq		-	-
P.Д	-	-	-	Державний бюджет Р.Д	108434,325	92012,731	1,17847089
P.M+I	-	-	-	Інші джерела P.M+I	394022,674	348598,833	0,8847177
P.M	-	-	-	Місцеві бюджети P.M	188625,668	155298,572	-
P.I	-	-	-	Інші джерела P.I	205397,006	193300,261	-

Результати розрахунку результативності виконання програми за обсягами виконаних робіт наведено у табл. Д. 2.4. Враховуючи те, що у вихідних даних щодо результативності програми були відсутні екологічні показники, індекси оцінки виконання показників природоохоронного ефекту розраховувалися відповідно до фактичного та планового фінансування. У цьому прикладі вагові коефіцієнти були прийняті однаковими та рівними 1/8.

Таблиця Д. 2.4

Результативність виконання "Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води" у 2009 році за обсягами виконаних робіт

№ виду за Переліком*)	Фінансування видів природоохоронних заходів, тис. грн		Ступінь виконання фінансування видів природоохоронних заходів
	план	факт	
1	2	3	4
1	332780,05	277029,973	0,832471697
3	61483,25	55088,05	0,895984679
7	29122,18	37790,78	1,297663156
9	8407,55	8225,824	0,97838538

12	63019,369	53884,237	0,855042471
17	8,5	8,5	1
75	7530,1	7498,2	0,995763668
80	106	106	1
P = 8	Середнє виконання фінансування видів природоохоронних заходів програми		0,981913881

* [Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів](#), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147.

Таким чином, інтегрований показник оцінки виконання екологічних показників за програмою у 2009 році має приблизно значення 0,982:

$$\frac{1}{8} \sum_{p=1}^8 \frac{Z_{\phi(p)}^t}{Z_{na(p)}^t} = 0,982 \quad (I_z = 98,2 \%)$$

Інтегрований показник оцінки економічного ефекту від реалізації природоохоронних заходів та завдань було прийнято рівним одиниці:

$$I_e = 1,0.$$

Кількісна оцінка якості виконання заходів зроблена за експертними оцінками відповідно до категорій якості екологічних заходів (табл. Д. 2.5).

Таблиця Д. 2.5

Кількісна характеристика категорій якості екологічних заходів (продукції)

№ з/п	Назва категорії	Зміст категорії	Числова оцінка складових якості $\frac{Q_{\phi(g)}^t}{Q_{na(g)}^t}$ у формулах (2.3), (2.4)

1	Незадовільна якість	Суб'єктивна упевненість про незадовільну якість продукції	0
2	Сумнівна якість	Відсутність суб'єктивної інформації про якість продукції	0,25
3	Друга категорія	Продукція є застарілою, не відповідає сучасним вимогам, підлягає модернізації або зняттю з виробництва	0,5
4	Перша категорія	Відповідає сучасним вимогам чинної нормативної документації, додатковим міжнародним вимогам, а також задовольняє потреби народного господарства та населення	0,75
5	Вища категорія	Відповідає кращим світовим досягненням або перевищує їх, відповідає стандартам, технічним умовам, забезпечує економічну ефективність і задовольняє вимоги народного господарства та населення	1

Результати розрахунку якості виконання [заходів Програми](#) групою експертів наведено у табл. Д. 2.6.

Таблиця Д. 2.6

Результати оцінки якості виконання заходів "[Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води](#)" у 2009 році за експертною оцінкою

Завдання та заходи Програми	Фінансування, тис. грн		Належність заходів з виконання робіт, виготовлення продукції (або наданих послуг) до видів економічної діяльності за КВЕД ДК 009:2005 *)	Числова оцінка складових якості $\frac{Q_{\Phi(g)}^{2009}}{Q_{\text{н.г.}}^{2009}}$
	план	факт		
1	2	3	4	5
Завдання 1. Захід 1. Упорядкування існуючого водовідведення на об'єктах	148501,076	121795,713	-	-

житлово-комунального господарства				
Завдання 1. Захід 1.1. Будівництво та реконструкція очисних споруд (каналізаційних мереж, насосних станцій тощо) у містах, селищах міського типу та сільських населених пунктах	147889,376	122164,013	КВЕД: секція F, розділ 45	0,75
Завдання 1. Захід 1.2. Підтримка на державному рівні розроблення та впровадження сучасних технологій очищення стічних вод та створення умов для ефективного контролю за їх надходженням	611,7	611,7	КВЕД: секція L, розділ 75	0,5
Завдання 1. Захід 2. Упорядкування існуючого водовідведення на господарських об'єктах	97317,95	79687,25		0,50
Завдання 1. Захід 2.1. Будівництво та реконструкція очисних споруд промислових підприємств	41547,621	31174,021	КВЕД: секція F, розділ 45	0,5
Завдання 1. Захід 2.2. Запобігання забрудненню водних об'єктів інфільтраційними водами накопичувачів промислових відходів, нафтопродуктами тощо	55770,329	48513,229	КВЕД: секція F, розділ 45	0,25
Завдання 1. Захід 4. Упорядкування існуючого водовідведення на урбанізованих територіях	12680,86	10079,836	-	-

Завдання 1. Захід 4.1. Перебудова системи водовідведення	4891,0	3724,0	КВЕД: секція F, розділ 45; секція O, розділ 90	0,50
Завдання 1. Захід 4.2. Обладнання мережі дощової каналізації спорудами уловлювання засмічувальних речовин у зливових водах	7789,86	6355,836	КВЕД: секція O, розділ 90	0,25
Захід 5. Забезпечення екологічного безпечного функціонування водосховищ дніпровського каскаду	8407,55	8225,824	КВЕД: секція F, розділ 45	0,5
Завдання 1. Захід 5.1. Виконання рибоводномеліоративних заходів			КВЕД: секція B, розділ 05	0,5
Завдання 1. Захід 6. Запобігання забрудненню підземних вод	29122,18	37790,78	-	-
Завдання 1. Захід 6.1. Здійснення моніторингу підземних вод	2848,5	2848,5	КВЕД: секція K, розділ 74.20; секція F, розділ 45.12	0,5
Завдання 1. Захід 6.2. Впровадження заходів охорони підземних вод і ліквідації джерел їх забруднення	26273,68	34942,28	КВЕД: секція K, розділ 74.20; секція F, розділ 45; КВЕД: секція F, розділ 45.03	0,25
Завдання 2. Захід 1. Створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних смуг	187,45	187,45	КВЕД: секція A, розділ 01.4; секція O, розділ 90	0,5
Завдання 2. Захід 2. Роботи на річках та водних об'єктах	30861,285	22393,523	КВЕД: секція O, розділ 45.24	0,25

Завдання 2. Захід 3. Здійснення агротехнічних та гідротехнічних протиерозійних заходів	12896,3	12319,4	КВЕД: секція А, розділ 01.4	0,5
Завдання 2. Захід 4. Запобігання шкідливій дії вод (будівництво гідротехнічних споруд, захисних дамб тощо)	32158,084	31490,714	КВЕД: секція О, розділ 45.24	0,5
Завдання 3. Захід 1. Будівництво і реконструкція систем водопостачання в містах, селищах міського типу та сільській місцевості	29856,772	22225,782	КВЕД: секція F, розділ 45	0,25
Завдання 4. Захід 1. Створення водоохоронних лісових насаджень	48399,5	42581,2	КВЕД: секція А, розділ 02, 01.41	0,5
Завдання 5. Захід 1. Упорядкування і підвищення технічного і технологічного рівня спеціального водокористування	2792,352	2792,352	КВЕД: секція К, розділ 73.10	0,50
Завдання 5. Захід 2. Забезпечення обліку використання води	8,5	8,5	КВЕД: секція F, розділ 45.33; секція К, розділ 74.3	0,75
Завдання 5. Захід 3. Впровадження безводних технологій, повторного використання стічних вод, замкнених (безстічних) систем виробничого водопостачання	26241,54	26241,54	КВЕД: секція F, розділ 45.33	0,5
Завдання 5. Захід 4. Будівництво та реконструкція споруд оборотного виробничого водопостачання об'єктів господарювання	15389,5	14207,5	КВЕД: секція F, розділ 45	0,75

Завдання 6. Захід 1. Заходи щодо попередження забруднення водних об'єктів радіоактивними речовинами	5415,3	5371,0	КВЕД: секція К, розділ 74.30; секція О, розділ 90; підсекція DF 23.3	0,75
Завдання 6. Захід 2. Недопущення радіоактивного забруднення ґрунтових та підземних вод із свердловин та колодязів, які не експлуатуються	2114,8	2127,2	КВЕД: секція К, розділ 74.30; секція О, розділ 90; підсекція DF 23.3	1
Завдання 7. Захід 1. Підготовка Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні	106,0	106,0	КВЕД: секція К, розділ 72.3, 72.4, 72.6, 73.1	1

* [Класифікація видів економічної діяльності](#) (NACE, Rev. 1.1-2002) ДК 009:2005.

Для розрахунку інтегрованого показника кількісної оцінки якості виконання програми вагові коефіцієнти були прийняті однаковими та рівними 1/24. Інтегрований показник кількісної оцінки якості виконання програми за 2009 рік становить (IQ):

$$\frac{1}{24} \sum_{g=1}^{24} \frac{Q_{\Phi(g)}^{2009}}{Q_{\text{пл}(g)}^{2009}} = 0,531.$$

Таким чином, інтегрований показник екологічної оцінки виконання [Програми](#) становить:

$$I_{\text{екол}} = I_z \times I_Q = 0,982 \times 0,531 = 0,46.$$

Інтегрований показник оцінки економічного ефекту реалізації виконання програми становить:

$$I_{\text{екон}} = K^{2009} \times I_E = 0,877 \times 1,0 = 0,877.$$

Таким чином, остаточно отримано інтегрований показник, який характеризує результативність виконання ["Національної програми екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води"](#) у 2009 році і становить:

$$R^{2009} = I_{\text{екол}} \times I_{\text{екон}} = 0,521 \times 0,877 = 0,46 \text{ (46 \%)}.$$

Загальна оцінка виконання [Програми](#) у 2009 році відповідно до [таблиці 3.1 Методики](#) є "задовільною".

	Додаток 3 до Методики оцінки ефективності реалізації регіональних природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових екологічних програм

**ПРИКЛАД ЗАПИТАНЬ
для визначення рейтингової оцінки ефективності регіональних
природоохоронних та державних (загальнодержавних) цільових
екологічних програм**

Примірний перелік питань для визначення рейтингової оцінки ефективності програм:

1. Завдання природоохоронної програми відповідають поставленій меті?
2. Заходи природоохоронної програми відповідають кінцевому результату виконаного завдання?
3. Чи достатній обсяг фінансування для виконання заходів програми?
4. Усі заходи програми мають екологічну спрямованість?
5. Відбудеться покращення стану навколишнього природного середовища від реалізації заходів програми?
6. Відповідають заходи програми сучасним світовим досягненням?
7. Відповідають результати виконання заходів програми вимогам міжнародних стандартів?
8. Відповідає програма вимогам чинного законодавства?
9. Реалізація програми є ефективною?
10. Заходи програми є ефективними з погляду вирішення екологічних завдань?